

Nr 97.

Av herr **Bergman, Johan**, om anslag för understödjande av folkhögskolan i Birkas i Estland.

Sedan tre år tillbaka existerar å den av estniska staten välvilligt upplättna egendomen Birkas i Estland en svensk folkhögskola, avsedd för den svenska befolkningen i denna trakt och på de närbelägna öarna. En svensk folkspillra bor här jämförelsevis samlad sedan långliga tider; den bibehåller alltjämt sitt svenska språk och sin utpräglade känsla av samhörighet med svenska stamfränder. För att icke belasta riksdagstrycket med utförligare redogörelser tillåter jag mig hänvisa till seminarieriktorn i Uppsala dr G. Danells nyligen utgivna skrift »Svenskarne i Estland». Den ovannämnda folkhögskolan är upprättad efter mönstret av Sveriges folkhögskolor, är liksom flera av dem kombinerad med en lantmannaskola och ledes helt och hållet av rikssvenska, i Sverige utbildade lärarkrafter. Den är innevarande år besökt av 37 elever, alla svenskar. Genom flera besök på platsen har jag förvissat mig om, att företaget har en synnerligen god ledning och är till största gagn för den avsides boende och därför länge försummade svenska befolkningen i dessa nejder, vilken emellertid lever i torftiga villkor och icke — åtminstone ännu — är i stånd att självständigt upprätthålla folkhögskolan¹). Som redan är nämnt, har estniska staten visat sitt intresse för densamma genom upplåtande av ändamålsenlig lokal, vartill även hör jord för lantmannaskolans behov. Även med direkta anslag har den understött anstalten. Men för övrigt har den hittills finansierats av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, vilken insamlat frivilliga bidrag till dess understödjande. På detta sätt har den kunnat upprätthållas under de gångna tre åren. På grund av den rådande ekono-

¹) I övrigt kan refereras till svenska konsulatet i Reval, till ärkebiskop Söderblom som besökt samtliga svenska församlingar i Estland, ävensom till den svenske kontraktsprosten N. Linderstam i Reval.

miska krisen ter sig emellertid den närmaste framtiden bekymmersam. Det vore emellertid i hög grad beklagansvärt, om denna löftesrika och gagnande institution, som redan hittills varit till så stort gagn och som äger förutsättningar att, om den får fortfara, med varje år bli ännu mera betydelsefull, skulle nödgas upphöra. På grund av där rådande billiga levnadskostnader och den låga — men sedan två år stabila — valutan, är det emellertid möjligt att med ett ur svensk synpunkt ringa belopp uträtta långt mer än som vore möjligt med samma belopp i Sverige. En summa av två tusen kronor från svenska staten skulle räcka till att jämte de från andra håll inflytande bidragen tillgodose de väsentligaste behoven. Det torde utan överdrift kunna påstås att mycket sällan med ett sådant belopp bättre nytta kunnat göras än här bleve fallet. Givetvis skulle folkhögskolan för att kunna komma i åtnjutande av denna förmån hava att genom särskild ansökan, åtföljd av nödiga dokument utvisande dess ekonomiska ställning och från andra håll härflytande inkomster, underställa sig Kungl. Maj:ts prövning av behovet. Emellertid — för att söka hålla utsikten till svenskt statsunderstöd öppen — tillåter jag mig att vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte, för möjliggörande av understöd jämväl åt den av rikssvenska, i Sverige utbildade lärarkrafter ledda och bland svensk befolkning verkande folkhögskolan i Birkas inom estniska republikens område, höja det i statsverkspropositionen föreslagna extra förslagsanslaget till folkhögskolorna med tvåtusén (2,000) kronor.

Stockholm den 21 januari 1923.

J. Bergman.